

KECSKEMÉTI ZSUZSANNA:

IPARI FORGÓESZKÖZÖK*

A szocialista termelés egyik alapvető törvénye a takarékoság. A szocialista — vagy szocializmust építő — állam tervező munkája számításba veszi és kiaknázza a szocialista társadalmi rendszer hatalmas előnyeit, azt, hogy itt lehetőség nyílik a társadalom összes anyagi és munkaerőforrásainak leghatékonyabb és leghatékonyabb felhasználására.

Bizonyos értelemben a kapitalista társadalom is „takarékos”. De „ez a takarékoskodás oda vezet, hogy a munkásokat szűk, egészségtelen helyiségekben zsúfolják össze, ami tőkés nyelven épületeken elért megtakarítást jelent... a balesetek elleni óvintézkedéseket elhanyagolják” stb.. A tőkés termelés takarékosága valójában rettenetes pazarlás. „A tőkés termelés általában minden zsugorisága mellett, fölöttébb tékozló az emberanyaggal, aminthogy másrészt — annak a módszernek következtében, ahogyan termékeit a kereskedelem útján szétosztja, továbbá a konkurencia reá jellemző módja miatt — rendkívül pazarlóan bánik az anyagi eszközökkel és az egyik oldalon, a társadalom számára veszni hagyja azt, amit a másikon az egyes tőkés számára megnyer.”¹ A könyörtelen kizsákmányolás tehát az élő munkával, a konkurencia és válságok a holt munkával való mérhetetlen tékozolást jelentik.

A szocializmus — a kizsákmányolás megszüntése — hatalmas lehetőségeket nyit a valóságos, az egész társadalom érdekeit szolgáló takarékoság számára. A szocialista tulajdon érdekeltté teszi a dolgozókat abban, hogy takarékoskodjanak minden erőforrással, mert tudják, hogy a megtakarítás a felhalmozásnak — a további fejlődés alapjának legfontosabb belső forrása. Ezért írta Kalinyin: „Úgy vélem, hogy az emberiség történetében a kommunista társadalom a legtakarékosabb. Ez persze természetes is, hiszen az eszközök felett, azok felhasználása felett a termelők csak a kommunista társadalomban rendelkeznek. Azt hiszem, nem szükséges külön bizonyítani, hogy a termelő takarékosabb a felhasználásban, mint a kizsákmányoló, vagy mint az, aki az idegen javakat elrabolja”.

Az iparban — a szocialista építés vezető ágában — számos különböző jellegű és jelentőségű tényezője van a takarékoságnak, a jobb kapacitáskihasználástól, a hulladék-felhasználásig. Szovjetunióban a takarékoságért vívott harc egyre újabb formákat hoz létre: így született meg 1949 elején 103 moszkvai üzem dolgozóinak nagyszerű kezdeményezése a forgóeszközök csökkentéséért, forgásuk meggyorsításáért. A kezdeményezésből tömegmozgalom lett. Még 1949. év folyamán az 1300 millió rubel felajánlást túlteljesítették és több milliárd rubelt takarítottak meg ezen az úton a Szovjetunió üzemei.

* A Magyar Közgazdaságtudományi Egyetem politikai gazdaságtan szakkörén tartott előadás nyomán.

¹ Marx: A tőke, III. kötet, Szikra, Budapest, 1951, 116. old.

I. A forgóeszközök fogalma, összetevői

Minden társadalomnak szüksége van termelő munkára, hogy fenn tudja magát tartani. A termelő munkát az ember termelőeszközök segítségével végzi, ezek minden munkánál munkaeszközökből és munkatárgyakból állnak. A termékek elosztásának lebonyolításához pedig minden áru-termelő társadalomnak szüksége van forgalmi eszközökre. Ezek a kategóriák tehát — termelési eszköz, forgalmi eszköz — társadalmilag közömbösek, nem fejeznek ki társadalmi viszonyt. (Az esztergapad vagy a vasúti sín nem változtatja meg a jellegét vagy formáját attól függően, hogy milyen társadalmi formát szolgál ki.)

Azonban, ha a termelési eszközöket a társadalmi termelés különböző, meghatározott rendszerében vizsgáljuk, itt már világosan különbséget kell tennünk az egyes társadalmi formák termelési eszközei között. Így a kapitalizmusban a termelési eszközök magántulajdonban vannak, a kizsákmányolást szolgálják: tőkeként funkcionálnak. A termelési eszközök termelő tőkeként jelennek meg, a forgalmi eszközökből forgalmi tőke lesz.

A szocializmusban a termelési eszközök társadalmi tulajdonban vannak, a kizsákmányolásmentes, tervszerűen megszervezett, bővített szocialista újratermelés alapjai: a termelési és forgalmi alapok tehát szocialista társadalmi viszonyokat fejeznek ki.

Összefoglalva tehát a „termelési eszköz” társadalmilag semleges kategória, kapitalizmusban tőkeként, szocializmusban alapként jelenik meg. Ennek megfelelően szerepe, felhasználása, hatása más és más.

A termelési eszközöket különböző szempontok szerint osztályozhatjuk, itt megtérülési mód szerinti felosztásukat kell vizsgálnunk. A szocializmusban a munkaeszközök, melyek a termelés folyamatában megőrzik eredeti alakjukat és értéküket fokozatosan viszik át a termékekre, jelentik a termelés állóalapjait. A munkatárgyak pedig, melyeknek értéke egy termelési periódus alatt átmegy a termékekre és realizálódik, — vagyis melyeknek értéke egy termelési periódus alatt megtérül — alkotják a szocialista termelés forgóalapjait. (A tőkét is felosztjuk a megtérülési mód különbözősége szerint, a munkaeszközök és munkatárgyak itt álló és forgótőkeként jelennek meg.)

A népgazdaság összes eszközeinek egy része nem a termelés folyamatában van lekötve, hanem áruként vagy pénzként a forgalom szférájában tartózkodik. Áruból pénzzé vagy pénzből áruvá alakul és így a forgalmi folyamat lebonyolítását szolgálja. Ezek az eszközök a szocialista gazdaság forgalmi alapjai. Rendeltetésük a forgalom lebonyolítása és ennyiben nem is különböznek a kapitalizmus forgalmi tőkéjétől. A különbség ott van, hogy a szocializmusban a termelés és forgalom, és így a termelési és forgalmi alapok teljes összhangban vannak, az eszközök körforgása zavartalanul mehet végbe. A kapitalizmusban pedig a termelés és forgalom ellentmondása megnyilvánul a termelőtőke és forgalmi tőke közötti ellentmondásban is: abban, hogy az anarchikus termelés, az értékesítési nehézségek miatt a forgalmi tőke aránytalanul felduzzad és ez zavarokat idéz elő a reprodukciós folyamatban.

A szocialista vállalatnál mind a forgó, mind a forgalmi alapot további összetevőkre osztjuk aszerint, hogy milyen szerepet játszanak az egyes részek a termelésben vagy a forgalomban.

A vállalat forgóalapjai megoszlanak:

1. termelési készletekre (nyers, segéd, fűtőanyagok), a gyakorlatban ide tartoznak a kisértékű vagy gyorsan elkopó szerszámok is (fogyóeszközök),

2. a befejezetlen termelés ráfordításaira (befejezetlen, félkésztermelés és a jövő időszakokat terhelő költségek).

A forgalmi alapok pedig

1. készárura, melléktermékekre, úton lévő árukra,

2. pénzeszközökre, követelésekre (ki nem egyenlített számlák).

A forgó és forgalmi alapok, valamint ezek belső összetevőinek arányai az egyes iparágak jellegének megfelelően különbözőek. Az, anyagigényes, rövid termelési ciklussal dolgozó ágakban (pl. élelmiszeripar) a forgóeszközök közül a legnagyobb tételt a nyersanyagok teszik ki, míg a gépgyártásban — melynél a termelési periódus igen hosszú — a befejezetlen és félkész termékek jelentik a legnagyobb tételt. A forgóeszközök megoszlása tehát — a szocialista gazdaságon belül is — erősen eltérhet iparáganként, stb. Azonban ha az egész szocialista és kapitalista gazdaságot állítjuk szembe egymással, a forgóeszközök összetételének területén is nyilvánvaló a szocializmus magasabbrendűsége, a kapitalista vállalatoknál a forgóeszközök zöme (75—80%-a) a forgalom területén van lekötve. Ezt a kapitalizmus anarchikus termelése, a nagy és állandóan fokozódó értékesítési nehézségek indokolják. A szocialista vállalatoknál ezzel szemben a forgóalapok 2—4-szeresen meghaladják a forgalmi alapok összegét, mert a tervszerű gazdálkodás — mind a termelés, mind a forgalom vonalán — lehetővé teszi a forgóeszközök észszerű elosztását és minimumra való csökkentését.

II. A forgóeszközellátás és a forgóeszközök jobb kihasználásának jelentősége

A szocialista vállalatok termelési eszközei az állam tulajdonában vannak. Az önálló elszámolás rendszerének megfelelően azonban az állam mind az álló-, mind a forgóalapokat a vállalat rendelkezésére bocsátja. Az ellátás rendszere az eszközök jellegének megfelelően különböző. A forgóeszközökkel való ellátás rendszere most forr ki nálunk. A forgóeszközökkel való ellátás kiindulópontja a vállalat tervben előirányzott termeléséhez szükséges forgóeszközök mennyiségének megállapítása, normatívák alapján.

1952. évig az állam az így megállapított forgóeszközszükséglet 80%-át saját eszközként költségvetésből bocsátotta a vállalat rendelkezésére, a további 20%-ot bankhitelből kellett a vállalatnak fedeznie, a forgóeszközszükséglet bővítése ugyancsak költségvetésből történt.

1952. I. 1-én életbelépett új rendszer szerint — mely további lépést jelent a Szovjetunió gyakorlata felé — a vállalatok a normalizált forgóeszközszükséglet 100%-át az államtól kapják meg, saját eszközként, a költségvetésből. Ezzel nő a vállalat felelőssége, de a bankhitel feszítő ereje kis részben továbbra is megmarad, mert a nem normalizált forgóeszközt (követelések stb.) továbbra is bankhitelként kapja a vállalat. Az új rendszer másik jellemző új vonása, hogy a termelés emelkedésével növekvő forgóeszközszükségletet a vállalat ezentúl nem a költségvetésből kapja meg, hanem saját nyereségéből bővíti ki forgóeszközállományát.

Az új forgóeszközellátási rendszer jól kidolgozott, feszített forgóeszköznormákon alapszik. Ezek megállapítása — mint valamennyi műszaki normáé — hosszú időt vett igénybe. Nálunk az első forgóalaprendezésre 1949. év végén került sor) de ezek a normák nem tudományosan megállapított, haladó normák voltak, és nem anyagnemenként, hanem a forgóeszközök három nagy csoportjára — anyag, félkész- és késztermékre — globálisan kerültek megállapításra. 1950. októberében módosították az így megállapított forgóeszközszükségletet, 1950. végén pedig új normákat dolgoztak ki. Ezek azonban még mindig túl lazák voltak, nem jelentettek ösztönző erőt a vállalat számára, és még mindig nem voltak eléggé részletesen, anyagokként kidolgozva. 1951. végére tervezték az új, tökéletesebb forgóeszköznormák kidolgozását. Ez azonban eltolódott 1952. III. negyedévre, így 1951. végén még a régi normák szerint egészítették ki a vállalatok forgóalapját, a termelés emelkedésének megfelelően.

Még ebben az évben sor kerül tehát a valóban haladó forgóeszköznormák megállapítására. Miért fontos az, hogy a forgóeszköznormák feszítettek legyenek? Ezek a normák két irányban hatnak kedvezően:

1. Bővítik a felhalmozás forrásait: Egyrészt magából a költségvetésből viszonylag kisebb részt kell a vállalatok forgóalapjának fedezésére fordítani, tehát nagyobb összeg jut beruházásra, kulturális stb. célokra. Másrészt, ha a vállalatok lecsökkentik a (nem csak költségvetésből fedezett) forgóeszközszükségletüket, további eszközöket szabadítanak fel a népgazdaság számára.

2. A jó normák a vállalatot munkája megjavítására ösztönzik. Ez a forgóeszközök normalizálásának tulajdonképpeni jelentősége. A forgóeszközcsökkentés nem öncél, a vállalat nem azért javítja a munkáját, hogy forgóeszközait csökkentse (bár mint láttuk, ez is fontos szempont), hanem a szigorú forgóeszköznormák kényszerítik a vállalatot arra, hogy gyorsítsa a gyártás menetét és az eladást, hozza közelebb a beszerzési forrásokat, ne kössön le feleslegesen készleteket. Ugyanis, ha a vállalat nem tudja betartani a forgóeszköznormákat, rendkívüli bankhitelt kell felvennie magas kamattal és ezáltal pénzügyi helyzete romlik. Tehát arra kell törekednie, hogy a rendelkezésére álló forgóeszközöket minél jobban kihasználja.

III. A forgóeszközök kihasználásának mérése

A forgóeszközök tényleges állományáról és kihasználásáról a vállalatnak időről időre számot kell adnia. Ez a beszámoló most a negyedévi és évi mérlegbeszámolókon keresztül történik (a beszámolási rendszernek ez a formája csak 1951-ben lépett életbe).

A vállalatnak a forgóeszközöket különböző szempontok szerint kell vizsgálnia:

1. Figyelní a forgóeszközök teljes összegének és egyes tételeinek állományát, ezt összehasonlítani az előző időszak készletével és a normákkal.

a) Az anyagoknál meg kell állapítani, meg van-e a törzskészlet, vagy nem lépik-e túl a maximális határt. A gyakorlat egyelőre azt mutatja, hogy a vállalatok inkább túlbiztosítják magukat, de előfordulhat, hogy bizonyos anyagból (import stb.) nem sikerül biztosítani a törzskészletet

sem. Itt arra kell törekedni, hogy a legrövidebb időn belül feltöltsék a készletet, mert az anyaghiány a vállalat munkájában komoly fennakadást okozhat.

A mobil (a következő tervidőszakban felhasználásra kerülő) anyagkészleteken felül vannak a vállalatnál — mint már említettem — immobil, azaz olyan készletek, amelyeket a vállalat jelenlegi termelési terve szerint hosszabb ideig nem fog felhasználni. Ezeket a készleteket a vállalat be kell, hogy jelentse (a Készletrendező Gazdasági Irodának) amely ezeket a vállalattól elszállítja.

b) *A befejezetlen és félkésztermékek* értékének nagysága és változása a termelési folyamat gyorsabb vagy lassabb menetének jellemzője. Ha a befejezetlen (félkész) termékek tömege gyorsabban nő, mint a teljes termelésé, ez a gyártási ciklus elhúzóására mutat. (Ez a kérdés különösen égető ma, amikor az árutermelés sok helyen lemarad a tervtől és a vállalatok árutermelésének tervteljesítése gyengébb, mint a teljes termelésé.)

c) Bizonyos mennyiségű *késztermék* tárolása általában szükségszerű a vállalatnál, bár helyesebb a vállalatokat mentesíteni az értékesítés munkájától, központi raktárak létrehozása útján. Ilyen elosztó bázisok létrehozása nálunk ebben az évben indul meg.

Itt a vállalatnak azt kell figyelnie, nem lépi-e túl a készárúkészlet-tárolási ideje a csomagoláshoz és a szortírozáshoz szükséges időtartamot.

2. Ezen túlmenően a vállalatnak vizsgálnia kell, hogy alakult a forgóeszközök aránya a teljes termeléshez és az állóeszközökhöz.

a) Az összes forgóeszköz és a termelési érték viszonya:

$$\frac{\text{termelési érték}}{\text{forgóeszközök átl. összege}}$$

azt mutatja, hogyan alakult az egy forint forgóeszközre eső termelés. A vállalat jó munkája esetén a mutatónak állandóan növekednie kell.

A forgóeszközök és a termelés viszonyánál külön-külön is meg kell figyelni a termelési forgóalapok és a forgalmi alapok arányát a termeléshez.

b) A forgóeszközök és az állóalapok aránya igen jellemző mutatója a termelés fejlettségének. Ahol nagy az állóalapok aránylagos súlya, ott általában technikailag fejlett az ipar. A Szovjetunió fejlődése és az USA-val való szembeállítása szemlélteti ennek a mutatónak a jelentőségét. A Szovjetunióban 1926-ban az összes eszközök értékéből 36%-ot tettek ki az állóeszközök, 64%-ot a forgóeszközök. Ma ez az arány teljesen megváltozott. Az összes eszközök kétharmadrésze állóeszköz, egyharmadrésze forgóeszköz. Az USA-ban ma éppen fordított a helyzet: az összes eszközöknek csak $\frac{1}{3}$ részét teszik ki az állóeszközök. A Szovjetunió fejlettebb technikája mellett itt még természetesen az is közrejátszik, hogy a kapitalizmusban a forgóeszközök az anarchikus gazdálkodás, a válságtól való félelem, a vagyonhalmozási és spekulációs törekvések miatt erősen felduzzadnak. (Az összehasonlítás nem ad teljesen helyes képet, mert a Szovjetunióban az állóalapok ára értékük alatt volt megállapítva.)

3. Végül méri a vállalat a forgóeszközök forgási sebességét.

A forgási sebességet két módon lehet kifejezni:

a) a forgóeszközök bizonyos időszak alatti fordulatanak számával (vagyis a megtérülési számmal) és

b) egy körforgás napokban kifejezett időtartamával (vagyis a megtérülési idővel).

A forgóeszközkihasználás és a forgási sebesség helyes mérésnek módszere még nincs kikristályosodva. Szovjetunióban is, nálunk is most folynak viták erről a kérdéstről. A Szemle 1951 novemberi száma ezt a kérdést részletesen tárgyalja, úgy hogy itt nem foglalkozunk ezzel bővebben.

IV. A forgóeszközök jobb kihasználásának kérdése nálunk

Már korábban említettem, hogy a termelés belső tartalékai nem egyszerre tárulnak fel. Vannak olyan tartalékok, melyekhez könnyen eljutunk. A termelés viszonylag kezdetleges szervezettsége mellett még vannak a felszínen megtalálható, úgyiszlóván „szemet kiszűrő” tartalékok. Minél fejlettebb, minél szervezettebb a termelés, annál többet kell kutatnunk, hogy új, még fel nem tárt, rejtett erőforrásokat találjunk. Így például nálunk az államosításokkor számtalan észszerűtlenül szervezett kapitalista üzem vett át az állam. A „rejtett” tartalékok nem is voltak olyan rejtettek, már az is komoly eredményeket hozott, ha 2 gép vagy 2 üzembrész helyét megcserélték, vagy pl. a W. M. üzem közepébe épített üveggyárat onnan más-hová helyezték át.

Az a forgóeszközcsökkentés, melyet a fent ismertetett módszerekkel hajtunk végre, már megköveteli a termelés nagyfokú szervezettségét, fejlett technikáját — vagyis valóban rejtett tartalék. A Szovjetunióban is ezért csak 1949-ben került felszínre. Hozzánk újságokból, folyóiratokból jutott el a híre és majdnem egyidőben a szovjet mozgalommal nálunk is megindult a forgóeszközcsökkentés.

A két mozgalom között azonban hatalmas különbség van. A Szovjetunióban ez szerves folytatása a takarékoságért vívott, az egész népet átfogó harcnak, amelyet az élenjáró üzemek dolgozói kezdeményeztek és amely hamarosan elterjedt az egész országban. A termelés ekkor már igen fejlett fokon állott, ezért a forgóeszközcsökkentés a termelésben új műszaki, a forgalomban új szervezési feladatokat állított a dolgozók elé. (Pl. a termelőfolyamat gyorsítása automatizálással, stb.).

Nálunk: a Szovjetunióval majdnem egyidőben indult el ez a mozgalom, 1949-ben, újonnan államosított, alacsony színvonalon folytatott termelésre berendezett kapitalista üzemekben. A takarékoság fontossága korántsem tudatosodott még minden dolgozónál, sőt az ipar sok vezetőjénél sem. A forgóeszközcsökkentési mozgalom felülről indult el. Ezek miatt a körülmények miatt akkor egészen más jellegű és sokkal alacsonyabb fokú is kellett, hogy legyen, mint a Szovjetunióban. A mi mozgalmunk főcélja valóban nem a szükséges forgóeszköz-csökkentés volt, hanem az, hogy a vállalatok felszámolják a kapitalizmustól örökségként átvett, a raktárakban felhalmozott felesleges anyagokat és készárúkat. Ezt a célt a mozgalom el is érte: 1949 végéig mintegy 300 millió forint értékű felesleges készletet szabadítottak fel a vállalatok. Ezeknek a készleteknek a felszabadításával azonban a vállalatok megoldottnak látták feladatukat és a mozgalom elvesztette eredeti lendületét.

Milyen okok játszottak közre abban, hogy 1950-ben és 1951-ben alig fejlődött tovább (sőt, sok helyen elaludt) a forgóeszközök jobb kihasználásáért vívott harc.

1. A vállalatoknak először olyan alapvető feladatokat kellett megoldaniuk, mint pl. azt, hogy betartsák a termelési terveket, emeljék — munkaversennyel, szakmai oktatással — a termelékenységet, megszilárdítsák a szerződési fegyelmet, stb. Ezeket a feladatokat egyedül vagy elsősorban pénzügyi módszerekkel — amilyeneket a forgóeszközcsökkentési mozgalom is jelent — lehetetlen lett volna végrehajtani.

2. A mozgalom eredményességét nálunk erősen csökkentette egy olyan tény, amelynek a Szovjetunióban igen csekély a jelentősége. Ezekben az években még igen sok fontos anyagot importáltunk kapitalista országokból. A kapitalista államok megbízhatatlan és pontatlan szállításai miatt az importanyagokkal dolgozó vállalatok nem készítettek pontos forgóeszközcsökkentési tervet, mert ezeket az anyagokat akkor és olyan mennyiségben kellett átvenni, ahogy azt a külkereskedelem szállította. Ez természetesen az anyagkészletek indokolatlan felduzzadását okozta.

Ezek az „objektív” okai a mozgalom stagnálásának, jelentőségük azonban egyre csökken. Az első kérdésnél azért, mert a legalapvetőbb feladatok megoldása után itt az ideje, hogy újra előtérbe kerüljön a forgóeszközök jobb kihasználásának kérdése; a másodiknál pedig azért, mert külkereskedelmünkben a kapitalista államok helyét egyre nagyobb mértékben foglalják el a Szovjetunió és a népi demokráciák.

Az objektív tények mellett azonban egész sor olyan körülmény, hiányosság akadályozta a forgóeszköz-csökkentési mozgalmat, amelyek kiküszöbölése a főhatóságok, minisztériumok, vagy a vállalatok jobb munkáján múlik.

Ezek közül lényegesebbek:

1. A forgóeszközök csökkentésének az az alapja, hogy a vállalat részére megállapított normák feszítettek, de elérhetőek legyenek. Az eddigi normák nem műszakilag megállapítottak, hanem félig tapasztalataiak, félig becsültek voltak. Még az ilyen normák alapján készített tervek is általában későn érték a vállalathoz és menetközben gyakran változtatták őket. Ezen túlmenően a tervek kidolgozása sem volt elég részletes ahhoz, hogy a vállalatok munkájukat teljesen aszerint irányítsák: az anyagoknál csak az összes anyagra egy tömegben és néhány kiemelt (fontosabb) anyagfajtára volt terv.

Az első gátló hiányosság tehát a normák és tervek gyengeségében rejlett. Az új, 1952. évi normák ezeket a hiányosságokat felszámolják.

2. A forgóeszközcsökkentés a vállalatnál nem könyvelési, adminisztrációs tevékenység, hanem elsősorban műszaki feladat, mely minden dolgozó bekapcsolását feltételezi. A gyakorlati helyzet azonban úgy áll, hogy a forgóeszközcsökkentés „a főkönyvelők mozgalma” volt. Ennek oka az, hogy a műszaki dolgozók — miután senki nem foglalkozott azzal, hogy velük ennek a kérdésnek a jelentőségét ismertesse — nem szívesen vállalták az új feladatokat, olyan indokokkal, hogy „nem tudnak dolgozni, ha nincs a raktáron kellő választékú anyag” stb. Ugyanakkor, sok helyen nem tartották be az anyagnormákat, a tervben előírányzott anyagok helyett más fajtákat használtak fel (amiről a vállalati anyagbeszerzés csak akkor tudott, ha az a bizonyos anyag már kifogyott), a gyártáselőkészítés későn adta át az anyagbeszerzésnek a terv szerint felhasználandó anyagigényléseket, stb.

A második hiányosság tehát a vállalaton belüli szervezetlen munka volt, és az, hogy a műszaki dolgozókat nem vonták be és nem tették érdekeltté a forgóeszközcsökkentési mozgalomban.

Az önálló műhelyelszámolás és a forgóeszközökkel való ellátás új rendszere ezen a területen is részben javulást hozott.

3. Mind a tervezési, mind a vállalaton belüli hiányosságok gyökere abban van, hogy maguk a minisztériumok nem kezelték elég komolyan ezt a kérdést, a nehézségeket mereven és mechanikusan fogták fel sokszor és a követelményeket pedig nem dolgozták ki elég alaposan.

Ezen a téren már 1951-ben sok dolog megváltozott: előkészítették a jó normákat, a mozgalmat kezdték elterjeszteni (pl. a Szabad Népből is több erre vonatkozó cikk jelent meg) és más vonalon is támogatták a vállalatok munkáját: pl. a KGM a minisztérium egyes főosztályain belül ú. n. „forgóeszköz brigádokat” szervezett, akik lejárnak a vállalatokhoz és a vállalati munkának ezzel az oldalával foglalkoznak.

A forgóeszközellátás új rendszere és az ezzel kapcsolatos tényezők tehát sok meglévő hiányosságot kiküszöbölnek, azonban igen sok még a tenni-való egyes területeken.

A vállalaton belül tovább kell szilárdítani a tervfegyelmet és szervezettséget és tovább kell javítani a minisztériumok munkáját ezen a vonalon. Elsősorban és alapvetően azonban a politikai munkát kell megjavítani: népszerűsíteni kell a dolgozók között a forgóeszközök csökkentésére irányuló mozgalmat, tudatosítani — sokkal nagyobb mértékben, mint eddig — ennek fontosságát és ismertetni a Szovjetunióban elért eredményeket. Csak így válhat a forgóeszközcsökkentési mozgalom a takarékoságért vívott harc fontos tényezőjévé és ezen keresztül szocialista építésünk tényleges emelőjévé.

A Központi Statisztikai Hivatal Ipari főosztályának lapja, az

IPARSTATISZTIKAI ÉRTESÍTŐ

az iparstatisztika gyakorlati és időszerű elméleti kérdéseivel foglalkozik, kapcsolatot képez az üzemi statisztikusok és a Központi Statisztikai Hivatal között, az iparstatisztikusok mindennapi munkájának segítőtársa.

Megjelenik minden hónap végén

Előfizetési ára egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft

Egyes szám ára: 2 Ft

Megrendelhető a Statisztikai Kiadóvállalatnál (Budapest, II, Keleti Károly-u. 5. I. 1. Tel.: 350-126, 130-as mellék)